

Commissieadvies

Datum : 11 juni 2002

Nummer PS: **PS2002REG13**

Dienst/sector : REG / RSO

Commissie : **Ruimte en Groen**

Registratienummer: 2002REG001343i

Rapporteur: M.M.H. Creemer/
E.J. Versloot

Titel : Nota 'Ruimtelijke keuzes op hoofdlijnen'

Advies van de commissie:

De nota 'Ruimtelijke keuzes op hoofdlijnen' (kortweg: keuzenota) is op 3 juni 2002 in de commissie Ruimte en Groen behandeld. De nota is tevens in de weken ervoor voor advies voorgelegd aan een aantal provinciale adviesorganen en aan de gemeenten per streekplandeelgebied. In dit commissieadvies worden controversiële punten voorgelegd. Het gaat om punten die kunnen leiden tot wijzigingen in de keuzenota. Hiervoor worden voorstellen gedaan. Het betreft punten uit de statencommissie zelf, maar ook punten die naar voren zijn gebracht door adviesorganen en gemeenten.

1. Ecologische hoofdstructuur

Er bestaat zorg over de (tijds) uitvoering van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Tevens vraagt men zich af of de netto begrensde EHS en de aanwezige milieucondities leiden tot een goed functionerend, samenhangend stelsel van natuurgebieden. Dit is een punt vanuit de PPC en de PCLG en van verschillende fracties in de commissie REG.

2. Langetermijnontwikkelingen

Aandacht wordt gevraagd voor ontwikkelingen die op de langere termijn gaan spelen, maar waar de provincie ruimtelijk al op zou moeten voorsorteren. Genoemd worden:

- verstedelijking na 2015 (gewest Eemland, OASE);
- geen onomkeerbare ingrepen in gebieden die op de langere termijn nodig zijn voor waterberging en die de waterfunctie zullen frustreren (verschillende fracties uit de commissie REG, natuur- en milieuorganisaties en waterschappen);
- geen onomkeerbare ingrepen in de EHS (verschillende fracties uit de commissie REG, PCLG).

3. Verstedelijkingspotenties Nijkerk(erveen) en Hoevelaken

Het gewest Eemland heeft de passage hierover opgevat als dat het gaat om locaties die zich in de streekplanperiode 2005-2015 reeds aandienen voor verstedelijking ten behoeve van het stadsgewest Amersfoort.

4. Stedelijk programma streekplandeelgebied Zuidoost-Utrecht

Veenendaal schat in veel stedelijke capaciteit te hebben: 2.500 woningen voor inbreiding en circa 4.000 woningen voor uitbreiding. Het in de keuzenota voorgestelde programma voor het hele streekplandeelgebied is 3.000 woningen. Dit vergt nadere afstemming. De gemeenten pleiten voor een verhoging van het programma voor zuidoost vanwege de potenties van Veenendaal en vanwege het te verwachten oplopende woningtekort (tot ruim 7%) voor het totale gebied.

5. Intensief ruimtegebruik op bestaande bedrijfsterreinen

Zowel diverse fracties uit de statencommissie als de natuur- en milieuorganisaties vinden het streven naar 15% intensivering van het ruimtegebruik op bedrijfsterreinen mager afsteken tegen de intentie van rijk en provincie om 50% van de nieuwe opgave voor verstedelijking binnenstedelijk op te vangen.

6. *Vianen*

De gemeente Vianen stelt in een reactie dat zij integraal onderdeel uitmaakt van Nationaal Landschap Het Groene Hart. Vianen maakt onderdeel uit van het stadsgewest Utrecht en heeft relaties met het grootstedelijk gebied op het gebied van werken en verkeer en vervoer. De gemeente ziet echter vanwege de ligging in het Groene Hart en de aansluiting op het Nationaal Landschap Rivierenland nadrukkelijk geen rol binnen de totale verstedelijkingsopgave van het stadsgewest. De stroomgebiedsvisie Rivierenland is relevant voor Vianen. Dit alles wordt gemist in de keuzenota.

7. *Kaart*

Kaart 1 klopt niet helemaal voor het stadsgewest Amersfoort. De getallen voor nieuwe inbreiding en nieuwe uitbreiding zijn omgewisseld. In de keuzenota staan de getallen overigens wel goed benoemd.

Reactie van gedeputeerde staten:

Wij hebben kennis genomen van voornoemde 7 punten. Dit zijn hoofdpunten die leiden tot een wijziging in de keuzenota. In de afgelopen weken hebben wij ook een aantal punten gehoord die met beleidsneutrale redactionele aanpassingen kunnen worden opgelost. Wij stellen u voor ons te machtigen deze redactie te voeren, gehoord de algehele behandeling in de Staten op 17 juni. In het hiernavolgende geven wij onze visie op de 7 punten:

1. *Ecologische hoofdstructuur*

Overweging:

Uit de tekst van paragraaf 6 'groen licht voor mens en dier' blijkt onvoldoende hoe de provincie ervoor wil zorgdragen dat de EHS kan functioneren als een samenhangend stelsel van natuurgebieden en hoe we de omstandigheden creëren om de gewenste natuurdoeltypen te bereiken.

Tekstwijziging:

Op pag. 19 eerste tekstblok na '...een koppeling zoeken met de wateropgave' toevoegen:
Via ruimtelijke maatregelen zoals het opheffen van barrièrewerking door infrastructuur en een zonering van het landelijk gebied willen wij de kwaliteit van de EHS verhogen. Daarnaast zullen wij via ons milieu- en waterbeleid bijdragen aan het leveren van de juiste condities om de gewenste natuurdoeltypen in de EHS te kunnen realiseren. Naast aankoop en inrichting van natuurgebieden denken wij dat agrarisch natuurbeheer en particulier natuurbeheer eveneens belangrijk zijn voor het functioneren van de EHS.

2. *Langetermijnontwikkelingen*

Overweging:

In het komende streekplan voor de periode 2005-2015 geven we een doorkijk naar 2030. Dit doen wij door middel van een ontwikkelingsvisie met een ontwikkelingskaart (zie plan van aanpak maart 2001). In de keuzenota ligt het accent op de komende streekplanperiode, maar wij zijn van mening dat het een omissie in de nota is dat wij niet duidelijk melding maken van onze doorkijk naar de langere termijn. Ten aanzien van de verstedelijking werken wij in paragraaf 10 'ruimte voor verstedelijking' alleen de ontwikkelingsassen voor de komende periode uit. De tekst over de assen op de langere termijn kan wat uitnodigender. Het uitgangspunt van geen onomkeerbare ingrepen in potentiële waterbergingsgebieden en in de EHS onderschrijven wij.

Tekstwijziging:

Op pag. 5 (inleiding) na het derde tekstblok een vierde toevoegen:
In deze nota ligt het inhoudelijk accent op de streekplanperiode 2005-2015. Waar nodig zullen wij een doorkijk geven naar de langere termijn. In het nieuwe streekplan nemen wij namelijk een ontwikkelingsvisie met een bijbehorende ontwikkelingskaart voor de periode tot 2030 op. Daarmee

willen we onomkeerbare ingrepen die mogelijk toekomstige functies kunnen frustreren zoveel mogelijk voorkomen.

Op pag. 12 (ruimte voor water) toevoegen na ‘...nodig’:
Deze zullen we op een ontwikkelingskaart in het streekplan opnemen.

Op pag. 19 (EHS) na de toegevoegde tekst van punt 1 de volgende zin toevoegen:
Onomkeerbare ingrepen in EHS-gebieden die het functioneren van de EHS frustreren, zullen wij voorkomen tenzij zwaarwegende maatschappelijke belangen op het spel staan.

Op pag. 26 (ruimte voor verstedelijking) zin over de ontwikkelingsassen Utrecht-Geldermalsen en Amersfoort-Almere als volgt veranderen:
De ontwikkelingsas Utrecht-Geldermalsen uit de Verkenning Stadsgewest Utrecht en de ideeën over verstedelijkingsontwikkelingen tussen Amersfoort en Almere zullen hun daadwerkelijke uitwerking na 2015 verkrijgen. In het streekplan zullen ze worden opgenomen in de ontwikkelingsvisie als doorkijk naar de periode na 2015. Waar nodig zal in het streekplan geanticipeerd worden op deze assen.

3. *Verstedelijkingspotenties Nijkerk(erveen) en Hoevelaken*

Overweging:
Uit de tekst van het stadsgewest Amersfoort blijkt onvoldoende dat eventuele verstedelijkingspotenties van Nijkerk(erveen) en Hoevelaken pas na 2015 aan de orde zouden kunnen zijn.

Tekstwijziging:
Op pag. 34 eerste tekstblok, vijfde alinea de zin ‘wij willen...verkennen’ veranderen in:
Wij willen deze mogelijkheden voor de periode na 2015 verkennen.

4. *Stedelijk programma streekplandeelgebied Zuidoost-Utrecht*

Overweging:
Op basis van het stedelijk programma loopt het woningtekort in dit streekplandeelgebied in 2015 op tot ruim 7%. Dit is hoger dan in de andere streekplandeelgebieden en ook hoger dan het gemiddelde voor de hele provincie.
Veenendaal heeft aangegeven meer mogelijkheden voor inbreiding en uitbreiding (het gaat om Veenendaal-oost) te hebben dan wij aanvankelijk voorzien hebben. Bovendien bedraagt de restcapaciteit ook 500 woningen meer.
In het kader van de ISEV-afspraken is geopteerd voor een aantal van 3000 woningen op de locatie Veenendaal-oost. Een aantal van ca. 2000 woningen was indertijd op Gelders grondgebied gepland. Dit is geregeld in het Gelders streekplan. In 1998 heeft een grenscorrectie plaatsgevonden, het is nu Veenendaals grondgebied.
Deze drie feiten tezamen geven ons aanleiding het bouwprogramma voor Zuidoost-Utrecht op te hogen met 2000 woningen. Wij willen het totale woningbouwprogramma van 65.000 woningen niet ophogen. Elders verminderen we het programma met 2000 woningen. In West-Utrecht en het stadsgewest Amersfoort lijkt ons dit niet reëel, gezien de tamelijk geringe uitbreidingsmogelijkheden. Daarom verminderen we het nieuwbouwprogramma voor het stadsgewest Utrecht met 2000 woningen. Een bijkomende reden daarvoor is, dat de locatie Rijnenburg pas later in de streekplanperiode daadwerkelijk tot uitvoering zal komen, zodat een verlaging van het bouwprogramma dit effect verzacht.

Tekstwijziging:
Op pag. 8 opgave wonen:
Stadsgewest Utrecht: 40.000 woningen (ipv. 42.000).
Zuidoost-Utrecht: 5000 woningen (ipv. 3000).

Op pag. 30 (stadsgewest Utrecht) laatste tekstblok ziet er met gewijzigde getallen als volgt uit: Wij zien voor het stadsgewest Utrecht een stedelijk programma van 40.000 woningen in de komende streekplanperiode. Hierbij gaat het voor een aanzienlijk deel (23.000 woningen) om restcapaciteit in Leidsche Rijn en andere locaties op basis van het huidige streekplan. Wij hebben de ambitie om 10.000 woningen op nieuw te plannen locaties in bestaand bebouwd gebied in het stadsgewest te realiseren. Het resterende deel, 7000 woningen, is het programma voor nieuwe uitbreiding.

Op pag. 36/37 (Zuidoost-Utrecht) laatste/eerste tekstblok ziet er met gewijzigde getallen als volgt uit: Het stedelijk programma voor wonen bedraagt voor het gebied Zuidoost-Utrecht in de streekplanperiode 5000 woningen. De restcapaciteit bedraagt 1000 woningen. Wat betreft inbreiding hebben wij de ambitie om circa 2000 woningen op nieuw te plannen locaties te realiseren. Daarmee resteert een aantal van ongeveer 2000 woningen waarvoor een geschikte uitbreidingslocatie moet worden gezocht.

5. Intensief ruimtegebruik op bestaande bedrijfsterreinen

Overweging:

Een intensiveringsopgave van 15% bij nieuwe bedrijfsterreinen is een gangbaar uitgangspunt, maar beschouwen wij als een minimum. Daarnaast vinden wij dat ook op bestaande terreinen een slag naar intensief ruimtegebruik gemaakt moet en kan worden. Veel terreinen verkeren nu in een herstructureringsproces.

Planning van nieuwe terreinen moet gerelateerd worden aan de planning van de aanpak van bestaande terreinen. Voorkomen moet worden dat bestaande terreinen verpauperen omdat er te veel nieuw terrein in de aanbidding is. Nieuwe terreinen kunnen op hun beurt een functie vervullen om de herstructurering van bestaande bedrijven te ondersteunen.

Tekstwijziging:

Op pag. 24 (werken in bebouwd gebied) na '...intensiveringsopgave van 15%.' toevoegen: Dit percentage beschouwen wij als een minimum.

En na '...van de economische levensduur van een bedrijfsterrein.' toevoegen:

Ook op bestaande terreinen willen wij nadrukkelijk een slag naar intensiever ruimtegebruik maken. Planning van nieuwe terreinen moet gerelateerd worden aan de planning van de aanpak van bestaande terreinen. Voorkomen moet worden dat bestaande terreinen verpauperen omdat er te veel nieuw terrein in de aanbidding is. Nieuwe terreinen kunnen op hun beurt een functie vervullen om de herstructurering van bestaande bedrijven te ondersteunen.

6. Vianen

Overweging:

Wij delen de kritiek van Vianen. Vianen heeft weliswaar een plek op kaart 2 gekregen, maar is in de tekst voor het stadsgewest Utrecht onderbelicht gebleven. Dat neemt echter niet weg dat we in de verdere uitwerking van het streekplan de mogelijkheden van Gaasperwaard wel willen onderzoeken. Dat punt blijft staan. De relevante stroomgebiedsvisie voor Vianen wordt eveneens aan de tekst toegevoegd.

Tekstwijziging:

Op pag. 9 tekstblok onderlegger voor ruimtelijke keuzes wordt 'Rivierenland' aan de genoemde stroomgebiedsvisies toegevoegd. Dat geldt eveneens voor pag. 11 onderaan.

Toevoegen op pag. 30 karakterschets laatste alinea na 'de westkant wordt grotendeels begrensd door het Groene Hart':

In het zuiden ligt een oud slagenlandschap met dijken en grienden, de Vijfheerenlanden bij Vianen, land van stand. Vianen sluit aan op het Nationaal Landschap Rivierenland en maakt integraal onderdeel uit van het Groene Hart.

Toevoegen op pag. 32 landelijk gebied na het verhaal over Raamplan west:

In het Groene Hart gaan we terughoudend om met verstedelijking.

Verwijderen op pag. 39 bovenaan:

De Lek met haar uiterwaarden vormt de zuidgrens.

7. Kaart

Overweging:

Er is een fout gemaakt bij het stadsgewest Amersfoort. Door de verlaging van het stedelijk programma in het stadsgewest Utrecht en de verhoging van Zuidoost-Utrecht wijzigen ook hier getallen.

Wijzigingen op de kaart:

Stadsgewest Amersfoort:

Nieuwe inbreiding: 6000

Nieuwe uitbreiding: 3000.

Stadsgewest Utrecht:

Programma woningbouw: 40.000

Nieuwe uitbreiding: 7000.

Stadsgewest Zuidoost-Utrecht:

Programma woningbouw: 5000

Restcapaciteit: 1000

Nieuwe inbreiding: 2000

Nieuwe uitbreiding: 2000.

Overigens zullen deze cijfers, maar ook die van bedrijfsterreinen en kantoren, bij het ontwerp-streekplan geactualiseerd en nader onderbouwd worden.

8. *Bouwstenen in relatie tot het streekplan (door ons toegevoegd punt)*

Overweging:

In onze vergadering van 11 juni hebben wij stilgestaan bij de tekst onder de kop alternatieven op pag. 2 van het statenvoorstel. Deze tekst kan de suggestie wekken dat bouwstenen van (samenwerkende) gemeenten een negatieve relatie hebben met de provinciale beleidsbepaling. Bovendien is onduidelijk om welke bouwstenen het gaat. Tevens wordt in het stuk de door ons gestarte inventarisatie over status en aard van de diverse bouwstenen voor de strategische plannen gemist. Dit is een onderwerp dat ook u zich zeer ter harte neemt.

Tekstwijziging:

Op pag. 1 van het statenvoorstel wordt achteraan het tweede tekstblok de volgende tekst toegevoegd:

In dit verband willen wij in ieder geval producten van samenwerkende gemeenten, zoals de strategische gebiedsperspectieven en het regionaal structuurplan van het Bestuur Regio Utrecht noemen, alsmede het Reconstructieplan en de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening van het rijk.

Overigens zijn wij gestart met een inventarisatie naar aard en status van de diverse bouwstenen voor de strategische plannen. Dit is voor ons een belangrijk tussentraject in het proces van de voorbereiding van de diverse strategische plannen, waaronder het streekplan.

De tekst op pag. 2 bij het tekstblok 'alternatieven' wordt als volgt gewijzigd:

- Het woordje 'sterk' schrappen in de tweede zin.
- De zin 'Ook de betekenis...het aantal alternatieven' wordt veranderd in:
Daarnaast hebben wij consensus bereikt over de betekenis van bouwstenen, zoals visies van (samenwerkende) gemeenten, voor het provinciaal beleid. Ook daardoor hebben wij geen ruime mogelijkheden voor het bedenken van alternatieven.

Ten slotte

Op grond van het bovenstaande hebben we het ontwerpbesluit bij het statenvoorstel vervangen door het bijgevoegde, gewijzigde ontwerpbesluit.

Datum: 11 juni 2002

Gedeputeerde staten van Utrecht

Voorzitter,

Griffier,